

Položaj Ukrajincev na Poljskem

Ostri govori ukrajinskih poslancev v poljskem se mu — Politični procesi v Voliniji znašajo 52 odstotkov vseh političnih procesov na Poljskem — Zakonski osnutek, po katerem bo moralo vsako podjetje zaposliti 90 odstotkov nameščencev in delavcev poljske narodnosti

VARSAVA, 28. februarja. Razmerje med Poljaki in Ukrajinci na Poljskem je postalo v zadnjem času zopet napeto, kar se kaže zlasti tudi pri proračunskih debatah v sejm. Zlasti močno je stopilo v ospredje ukrajinsko vprašanje pri debati o proračunu finančnega ministra. Ukrajinski poslanec Stripnik iz Volinije, ki je pripadal doslej vladni večini, je imel ob tej priložnosti senzacionalen govor, ki je napravil celo na Poljske globok vtis in odkril kaj malo bratsko postopanje Poljakov z Ukrajinci.

STRIPNIKOV GOVOR.

Stripnik je ngotvil na podlagi uradnih podatkov, da je bilo v letu 1938, nad 52 odstotkov vseh poljskih političnih procesov v vojudini Voliniji, čeprav predstavlja prebivalstvo te vojvodine samo 6 odstotkov prebivalstva republike. Polovica teh procesov je bila inšcenirana pod firmo komunizma, tako da bi se utegnilo zdeti, da je prebivalstvo Volinije posebno naklonjeno komunizmu. To pa absolutno ni res. Šele nezasišano poljsko postopanje z Ukrajinci v Voliniji širi komunizem in ga celo naravnost pospešuje. V Voliniji so prepovedane vse ukrajinske organizacije, prav tako vsa društva, vse zadrage in vsi listi. S tem je šele odprla komunistični propagandi prosta pot. Komunistični agitatorji so v Voliniji že davno zavrgli komunistične parole, ker z njimi pri Ukrajincih ne bi dosegli nobenega uspeha. Namesto teh se poslužujejo protipoljske agitacije, ki najde zaradi sovraženega postopanja poljskih oblastev proti prebivalstvu čisto naravno ugodna tla. Zato so ukrajinske nacionalistične parole čiste, ki v Voliniji pripravljajo pot komunizmu.

GOVOR POSLANCA MUDREGA.

Vtis, ki ga je napravil govor poslanca Stripnika, je bil tako globok, da so tokrat izostali celo srdomotni protukrajinski klici s strani poljskih poslancev. Nasprotno je pa vzbudil nov vihar in celo groznil Poljakov na račun Ukrajincev govor ukrajinskega voditelja, poslanca Mudrega. Mudreg je naglasil v svojem govoru, da so ukrajinski poslanci od leta 1935, že dvakrat glasovali za poljski državni proračun, in to obkraj v upanju, da se bo položaj Ukrajincev na Poljskem končno le izboljšal. Medtem se je pa ta položaj tako katastrofalno poslabšal in pereče ukrajinske zahteve so se s strani Poljakov tako malo upoštevale, da morejo ukrajinski poslanci glasovati sedaj samo z odločnim in jasnim: »Ne!« Ta izjava Mudrega je povzročila viharov protest pri poljskih poslancih, ki so pričeli kričati: »To je bojna napoved!«

NENAVADEN ZAKONSKI PREDLOG.

Se večje razburjenje je pa povzročil, in to ne samo pri Ukrajincih, ampak tudi pri zastopnikih ostalih narodnih manjšin, zakonski predlog, po katerem skuša vlada zmanjšati brezposelnost Poljakov na račun ostalih državljanov. Osnutek določa, da morajo vsa podjetja zaposlovati predvsem poljske nameščence in delavce, katerih pripadnost k poljskemu narodu je izven vsakega dvoma. V vsakem podjetju, tudi industrijskem, mora biti najmanj 90 odstotkov vseh nameščencev in delavcev poljske narodnosti. Le za izjemne primere velja nižji odstotek, ki pa zopet ne sme pasti pod 75 odstotkov. Ta zakonski predlog se jim še ni sprejel, vendar ni skoraj nobenega dvoma, da ga bo večina odobrila in da bo v kratkem tudi realiziran. Kaj bo v praksi to pomenilo, je mogoče razumeti samo, ako se upošteva, da predstavljajo

narodne manjšine na Poljskem nad 40 odstotkov vsega prebivalstva in da obstajajo pokrajine, zlasti na vzhodu in jugovzhodu, kjer je nepoljsko prebivalstvo popolnoma kompaktno naseljeno in kjer Poljakov, razen uradnikov, orožnikov, finančarjev itd. sploh ni. V podjetjih teh pokrajin so zaposleni sedaj večinoma iz-

ključno nepoljski delavci in nameščenci, ki bi morali po tej zakonski odredbi na ceto in v brezposelnost, dočim bi prišli na njihova mesta Poljaki, ki bi se šele morali priseliti v te kraje. Zato se pričakuje, da bo debata, kadar pride na vrsto ta amandman, izredno burna. Na to debato se pripravljajo posebno ukrajinski poslanci, ker so Ukrajinci skoraj edina velika narodna manjšina na Poljskem, ki je v sejmju kolikor toliko močnejše zastopana z lastnimi poslanci. Vse to pa dokazuje, da postaja razmerje med Poljaki in Ukrajinci vedno bolj napeto. Ukrajinci groze že, da se bodo pričeli v silo posluževati tajnih terorističnih sredstev.

Francova vlada priznana

DANES BO VLADA V BURGOSU URA DNO OBVEŠČENA O PRIZNANJU. — USA BODO SE POČAKALE. — PRED VKORAKANJEM NACIONALISTOV V MADRID.

PARIZ, 28. febr. Francoska in angleška vlada sta včeraj istočasno sprejeli sklep o priznanju vlade generala Franca. Danes sta pa izdali tudi že uradni komunikacije o priznanju de facto in de iure. Danes je odšel s priznalnim dokumentom v Burgoz neki visoki uradnik francoskega zunanjega ministrstva. Vprašanje osebo francoskega poslanika v Burgoz trenutno še ni rešeno, bo pa poslanik na vsak način imenovan v najkrajšem času. Senator Bérard, kateremu je bilo poslaniško mesto najprej ponudeno, je to mislilo odklonil iz osebnih razlogov. Francova vlada je pred priznanjem izjavila Angliji in Franciji, da bo čuvala strogo neodvisnost in suverenost Španije in da bo uvedla kazensko postopanje tudi le proti tistim republikancem, ki so se pregrešili proti določilom kazenskega zakona, ki so torej zagrešili navadne zločine.

LONDON, 28. febr. Po zanesljivih informacijah bo imenovan za angleškega poslanika v Burgoz sir George Mousry, ki je sedaj visok uradnik zunanjega ministrstva.

WASHINGTON, 28. febr. USA se še niso odločile za priznanje Franca, in sicer iz dveh razlogov: 1. hočejo počakati na politiko generala Franca do držav Južne Amerike. Vsaka nacionalistična propaganda iz Španije v teh državah bi

zadela na odločen odpor USA. 2. USA hočejo počakati, da vidijo, kako bo Franco postopal s svojimi nasprotniki.

BURGOS, 28. febr. Avala. Tu se zatrljuje, da se bodo dogodki sedaj razvijali bolj naglo, kakor se je doslej mislilo. Za vkorakanje v Madrid so dovršene že vse operativne priprave, tako da se bo lahko izvršil v najkrajšem času. Pred Madridom so tudi že pripravljena velika skladišča živil, ki bodo razdeljena sestradanemu madridskemu civilnemu prebivalstvu takoj, čim bo mesto zavzeto. Po vseh mestih nacionalistične Španije se že zbirajo prispevki za madridsko samopomoč.

BARCELONA, 28. febr. Avala. Iz Valencije poročajo, da pišejo tamkajšnji listi, da je bilo na podlagi posebnega dekreta izdano branilcu Madrida generalu Mlaji in še osmim drugim republikanskim generalom dovoljenje, da smejo zapustiti špansko ozemlje. V Barceloni vlada splošno prepričanje, da bo popoln zlom republikanske Španije sledil sedaj z veliko naglico.

PARIZ, 28. febr. Španski nacionalistični trgovci v Parizu so danes na prevratno način prišli v urad špansko-francoske trgovinske zbornice in jo prevzeli v svoje roke.

Angleška opozicija proti priznanju

DANES SE BO PRICELA V ANGLEŠKI ŠPONDNI ZBORNICI OSTRA DEBATNA BITKA ZARADI ANGLEŠKEGA PRIZNANJA FRANCOVE VLADE

LONDON, 28. februarja. Danes se bo pričela velika parlamentarna debata o priznanju vlade generala Franca po angleški vladi. Opozicija je vložila zoper vlado predlog o nezaupnici, ki je sestavljen v zelo ostrih oblikah. Tekom včerajšnje popoldanske debate, takoj ko je Chamberlain objavil, da je angleška vlada že priznala vlado generala Franca, je prišlo do ostrega nastopa voditelja opozicije majorja Attleeya proti Chamberlainu, ki mu je očital, da zavaja parlament v zmo. V nadaljnji debati je bilo postavljeno vprašanje, ali bo Anglija vzela iniciativo glede sklicanja nove svetovne mirovne

konference. Chamberlain je odgovoril, da bo treba poprej rešiti dva važna problema, in sicer vprašanje razorožitve in ukinitve trgovskih ograd med državami, da se na ta način zgradi soliden temelj za novo stavbo mira. Angleška vlada bo vse storila, da pride do te konference.

SLOVAŠKI OBISK V NEMČIJU.

BRATISLAVA, 28. februarja. Te dni odputuje slovaški državni podtajnik in vodja nemške narodne manjšine dr. Karmasin s posebnim odposlanstvom Hlinkove gorade na obisk v Nemčijo.

Zapiski

Maršal Rydz-Smygli

Po smrti velikega poljskega maršala Piłsudskega je postal vrhovni poveljnik poljske vojske in s tem tudi dejanski kriminalar Poljske maršal Rydz-Smygli, pokojnikov veliki prijatelj in sodelavec. Dasi je Poljska formalno parlamentarna republika, je odločujoča sila v njeni notranji in zunanji politiki dejansko le vojska, in tako se brez volje maršala Rydz-Smyglija ne more nič zgoditi. Moč in obenem razpoloženje poljske vojske smo spoznali tudi te dni, ob priložnosti velikih protinemških demonstracij. Demonstrirajoči visokošolci so odkorakali v Varšavi pred maršalovo stanovanje in vzklikali: »Maršal, vodi nas v Gdansk!« Ko je politična oblast v nedejo prepovedala visokošolsko demonstrativno zborovanje v Varšavi, je intervenirala vojska in dosegla, da je bila prepoved preklicana. Visokošolci so lahko zborovali in na zborovanju so bili tudi zastopniki vojnega ministrstva. Brez volje maršala Rydz-Smyglija se to gotovo ne bi bilo moglo zgoditi.

Razcep med francoskimi socialisti

V francoski socialistični stranki je prišlo do težkega razcepa med pristajali strankinega predsedniku Léona Bluma in glavnega tajnika Paula Faurea. Sednjo je sklenil, da osnuje proti »Populaire«, glasilu Léona Bluma, svoje glasilo. Razlika je nastala takoj po Monakovem. Léon Blum ter večina socialistične stranke je Monakovo odklonila, ker smatra, da je treba proti totalitarnim državam nastopiti energično. Paul Faure ter manjšina stranke — manjšina, ki je le malo manjša od večine — pa smatra, da je treba Monakovo »najprisrčneje pozdraviti«, ker je bil septembra rešen mir, socialisti pa morajo biti nekompromisni pacifisti.

Svet v orožju

Organ nemške vojske »Die Deutsche Wehr« objavlja stanje oboroženosti za leto 1939:

Anglija	6000 letal	2.000.000 mož
Francija	5000 letal	5.100.000 mož
Rusija	9000 letal	11.000.000 mož
U. S. A.	3700 letal	2.500.000 mož
Italija	4000 letal	2.000.000 mož
Japonska	2700 letal	1.500.000 mož

Juan March & Co.

»Daily Express« piše, da je znani španski milijonar Juan March ustanovil v Londonu družbo Juan March & Co., ki ima nalogo, da kupuje britansko blago za gospodarsko preroditev panje in da pripravi britanski gospodarski trg za Španijo. Isti list tudi poroča, da je republikansko špansko poslanstvo v Londonu že v likvidaciji. Juan March je bil pred izbruhom vojne eden izmed najbogatejših barcelonskih industrijalcev. Julija 1936. je ušel v London, od koder je sprva finančiral generala Franca. Znana je njegova angleškošpanska orientacija.

Nemčija odklanja židovske filme

Nemški uvozniki tujih filmov so dobili od Državne filmske zbornice namig, naj ne uvažajo filmov takih družb, v katerih prevladuje židovski kapital. S tem so prizadele zlasti velike ameriške filmske družbe. Nasprotno pa naj se poveča uvoz italij. filmov. V Italiji so bile amer. filmske družbe izključene iz dovoza že pred mesecem, ko je bil zaveden državni filmski monopol.

Maribor, 28. februarja

Se vedno premišljamo o katalonski tragediji. Zdaj nam šele prihajajo poročila, ki nam dajejo točnejšo in pravičnejšo sliko o nesporazumu v središču, s katerimi sta razpolagali Francova in republikanska armada. Poleg tega nas katalonski in španski primer učita, da ni mogoče usposobiti v dveh letih vodilnih, strokovnih moči moderne armade. In kar se tiče obrambnih črt okoli Barcelone, je eden izmed francoskih generalov dal ob njihovem neuspehu to razlago: provizorno zgrajene utrdbe so v gotovih okoliščinah, kakršne so bile v Barceloni, za obrambo bolj škodljive kot koristne.

Francjo je imel osemkrat močnejšo aviacijo kot republikanci. In spruščemo se, kako so mogle vesele to dopustiti. Pač v prvi vrsti iz bojazni za mir. Kajti čim bi zapadne demokracije podpre republikance, bi odgovorili Nemčija in Italija z novimi podporami Francu. Vojna nevarnost bi se brez dvoma povečala. Poleg želje po miru je, vsaj do prihoda Negrinove vlade, igrala vlogo tudi druga bojazen. Bojazn, da bi se v Španiji vpostavil socialističen režim. V tem pogledu je posebno Anglija silno občutljiva.

Tako sta Anglija in Francija dopustili stanje, ki je privedlo do Francove zmage. Do končne? Francova zmaga je že definitivna. Republikanska vlada je pač pripravljena na umik pod dvema pogojevama. Prvič, da Franco ne bo izvajal represalij proti republikancem, drugič, da bo Franco zamajil nedotakljivost španskega ozemlja. Franco je vsak poskus sprave zavrnil.

Zdaj se francoska in angleška diplomacija trudita, da očuvata angleške in francoske interese v Španiji. Prejšnji teden je bilo videti, da bosta takoj priznala Franco. To priznanje se je zakasnilo — pač samo za teden dni — iz raznih razlogov. Na angleško javno mnenje je naredilo slab vtis bombardiranje Minorke v času, ko je Anglija vodila pogajanja za predajo otoka. Slab vtis je naredil tudi Francov zakon o „politični odgovornosti“ republikanskih državnih uradnikov in drugih funkcionarjev. In na zakasnitev priznanja je baje vplivala intervencija ameriškega poslanika pri angleški vladi. Združene države smatrajo priznanje Francu za nekoliko prenegljivo, smatrajo, da je treba doseči od Francu pred priznanjem večje garancije. Predvsem garancijo, da se Franco ne bo vojaško vezal z Italijo in Nemčijo, da bo ohranil integriteto španskega ozemlja, odpustil tuje čete. Da ne bo izvajal represalij proti republikancem.

To naj bi bil smoter druge misije francoskega senatorja Berarda v Španiji. Topot je bila njegova misija: očiščena; odšel je po dolgih pogovorih z zunanjim ministrom, z noto francoske vlade in z večjim številom uradnikov zunanjega ministrstva. Ko so pristopili k Berardu po njegovem pogovoru z generalom Jordano novinarji, se jim je Berard samo nasmehnil: „diskrecija, gospodje, diskrecija“. Gotovo je, da se je s francoskimi zahtevami solidarizirala Anglija; angleški zastopnik sir Hogson je sam interveniral pri Francovi vladi po novih instrukcijah.

Videti je, da gre razen za Francove garancije Angliji in Franciji tudi za „pomirjevalno akcijo“, morda prihaja v poštev tudi restavracija monarhije. Anglija in Francija lahko Francu nudita mnogakaj. Poleg zlatega zaklada španske narodne banke in posojil tudi vrsto političnih ugodnosti, ki bi ojačile Francov notranjopolitični položaj.

Kakor želimo angleško-francoski akciji uspeh kot manjšemu zlu, vendar ne moremo prav verjeti vanj. Francovo časopisje kaže vse prej kot simpatije za Anglijo in Francijo. Italija še ojačuje svojo vojaško intervencijo v Španiji, poleg tega so italijanska podjetja že prišla v Španijo z velikimi deli. In povrh je francosko-angleško posredovanje časopisje oziroma Rim-Berlin napadlo s skrajno ostroščjo.

Nekateri znaki kažejo, da bo po padcu ali predaji Madrida začela nova, velika ofenziva oziroma Rim-Berlin.

J. F. (Pariz)

Zaostritev razmerja med Poljsko in Nemčijo

NOV NAPAD NEMŠKIH AKADEMIKOV NA POLJSKE V GDANSKU. URADNA GROŽNJA POLJSKE VLADE.

ODMEV V NEMŠKEM TISKU.

VARSAVA, 28. febr. Včeraj so nemški visokofci v Gdanuku znova surovo napadli poljske. Ko je prispela vest o tem napadu v Varšavo, je bilo izdano uradno poročilo, ki pravi, da bo storila poljska vlada posebne ukrepe, ako gđanski senat in policija ne bosta znala ali hotela zaščititi poljskih študentov. Kakšni naj bi bili ti „posebni ukrepi“, ni znano, gotovo pa je, da se je položaj zelo zaostril. Za danes so pripravili krakovski akademiki nove demonstracije pred nemškimi

konzulatoma, ki pa jih je policija preprečila. Nemški tisk srdito reagira na poljske protinemške demonstracije zadnjih dni in grozi z represalijami.

VARSAVA, 28. febr. Kljub najostrejšim poljskim ukrepom je prišlo do burnih demonstracij v Varšavi, prav tako pa tudi v provinci, zlasti v Katovicah, kjer je več tisoč študentov nosilo v demonstracijskem spredu slike zunanjega ministra Becka, ki nosi na ramenih nekega tujeja državnega poglavarja, ki mu šepetaja v uho.

Ameriška intervencija za palestinske Žide

SILNO RAZBURJENJE MED PALESTINSKIMI ŽIDI ZARADI ANGLEŠKEGA NAČRTA. — UMIK ANGLEŠKE VLADE. — INTERVENCIJA IZ WASHINGTONA.

LONDON, 28. febr. Vest, da je angleška vlada v svojem načrtu o rešitvi palestinskega vprašanja namenila Židom le položaj narodne manjšine, dočim dobe Arabci neodvisnost pod angleškim protektoratom, je povzročila med palestinskimi Židi silovito razburjenje in oboroženo reakcijo. Žide so pričeli atentate na arabska poslopja in Arabce. V Hajli so z bombo razstrelili neko arabsko hišo in ubili 24 ljudi, ranili pa 37. Manjši atentati so bili izvršeni tudi drugod in razvili so se v krvavi spopadi. V zvezi s tem dogodki v Palestini je izjavil kolonialni minister Macdonald, da palestinska konferenca še ni končana in da niso bili sprejeti še nobeni dokončni sklepi, ki bi opravičevali židovsko razburjenje. Danes se bodo pričela z židovsko delegacijo nova pogajanja. In sicer v prvi vrsti zaradi intervencije ameriškega poslanika, ki je obvestil angleško vlado, da bi rešitev palestinskega vprašanja na škodo Židov napravlilo v USA slab vtis.

JERUZALEM, 28. febr. Vsa Palestina vre. V teku včerajšnjega dneva je eksploziralo 40 bomb. Židovskega prebivalstva se je lotila mrzlična panika, da je mestoma zagrabilo za orožje ter so nastale med Arabci in Židi pravcate bitke. Židovsko prebivalstvo protestira proti angleškemu načrtu, ki podpira Arabce in priznava Židom samo manjšinske pravice. Židovske organizacije so takoj odpustile telegrafičen protest proti načrtu. Angleške oblasti so poostrele varnostne ukrepe. Od 5. popoldne do 4. zjutraj ne sme nihče na cesto. Ves avtomobilski promet je prekinjen, pa tudi železniški promet je zelo omejen. Vrše se pa tudi aretacije židovskih ekstremistov. Včeraj je bil aretirani predsednik židovskega športnega društva „Makabi“ v Jeruzalemu. Klub med izrednim ukrepom je prišlo davi do pomembnega krvoprepajanja, pri katerem je bilo ubitih 8 Arabcev. Policija je več Židov aretirala ter zaplenila 2000 nabojev.

Bilanca kitajske vojne

JAPONCI SO ŽE OD MESECA NOVEMBRA V DEFENZIVI IN SO ŽE IZGUBILI INICIATIVO. — ČANGKAJSKE IMA VOJSKO 200 DIVIZIJ.

CUNGKING, 28. februarja. Bilanca japonskega vpada na Kitajsko je po 18 mesecih bojov po nevrtilni strokovnjaški sodbi taka, da so Japonci kljub navideznim velikim uspehom sedaj še prav tako oddaljeni od svojega cilja, kakor so bili v začetku. Medtem ko se kitajske čete bijejo doma in se vedno sproti obnavljajo, se opaja pri Japoncih vedno večja utrujenost. Že od meseca novembra ne morejo pokazati Japonci prav nobenega vojaškega uspeha. Medtem se je na nasprotno posrečilo Kitajcem, da so se s protiofenzivo zopet približali Hankovu in Kantonu ter

zavzeli več pomembnih mest in znaten del province Šansi. Razen tega povzročajo vstake kitajske čete z gverilsko vojno za fronto Japoncem vedno več preglaiv in neprenehoma narašča tudi odpor kitajskih civilnega prebivalstva proti osvojenim uzurpatorjem in vsem, ki so se jim kot izdajalci vdnjali. Zdi se, kakor da so Japonci v tej vojni že izgubili iniciativo. Kitajci trdno verujejo v svojo končno zmago. Maršal Čangkajske razpolaga sedaj že z 200 divizijami, katerim je treba pristiti še gverilske čete, od katerih imajo Japonci vsak mesec izgubo 20.000 mož.

Davčni spor med Mariborom in Košaki likvidiran

CELJSKO UPRAVNO SODIŠČE PRIZNALO UPRAVICENE ZAHTEVE OBČINE KOŠAKI.

MARIBOR, 28. febr. Dalj časa trajajoči „davčni spore“ glede pobiranja davčnih doklad med mestno občino mariborsko in občino Košaki je prišel v poslednjo instanco na upravno sodišče v Celju. Navedeno sodišče je sedaj poslalo košaki občini rešitev, ki načelno in praktično odobrava stališče košake občine. Ker leži velik del tekstilnih obratov na teritoriji košake občine, gre njej v odstotnem razmerju pravica do davčnih doklad, ki so bile doslej v celoti predkazane mestni

občini mariborski. Pravtako pa bo morala mestna občina vrniti košaki že za prejšnje dobe predkazane doklade v sorazmerju, ki pripade občini Košaki. Tu gre v celoti za okoli 300.000 dinarjev.

Rešitev celjskega upravnega sodišča pa ni važna le za ta primer, nego tudi z načelnega stališča, ki ne dopušča nobenega dvoma, kako in komu v korist je v takih slučajih treba predkazovati davčne doklade.

Odmev izгона švicarskih časnikov iz Italije

CURIH, 28. febr. Po uradnem obvestilu je dobil švicarski poslanik v Rimu nalogo, da se informira pri italijanski vladi o razlogih, ki so jo napotili za izgon trel švicarskih časnikov. Ves švicarski tisk piše o tem izgonu z velikim nezadovoljstvom in naglašja, da v Italiji niso

imeli prav nobenega resnega razloga za to, ker se izgnani poročevalci niso pregrešili niti proti ugledu svojega poklica niti proti gostoljubju Italije. Izgnani dr. Robert Hodel živi v Rimu že 29 let in je od leta 1925. dopisnik „Neue Zürcher Zeitung“.

Vremenska napoved. Močno oblačno in večinoma deževno. Temperatura nespremenjena.

Odstop Pierlotove vlade

BRUSELJ, 28. febr. Šele nedavno sestavljena Pierlotova vlada je včeraj že odstopila. Trajala je tako le 7 dni. Krizo so povzročili socialistični ministri, ki so se uprli nujno potrebnemu znižanju uradnih plač za 5%. Vlada je pripravljala tudi načrt za razdelitev Belgije na valonski in flamski del.

Ciano na lovu v Bialowicah

VARSAVA, 28. februarja. Italijanski zunanji minister Ciano je včeraj dalj časa konferiral z nemškim varšavskim poslanikom von Moltkejem. Ob 16.40 je Ciano z ženo odpotoval na lov v Bialowice, kamor ga je povabil prezident Mościcki. Po lovu odide v Katowice, kjer položi venec na grob Piłsudskega. Konferenca ekspertov se medtem nadaljuje.

VARSAVA, 28. febr. Italijanski zunanji minister Ciano je bil včeraj gost poljske aviacije. V prisotnosti polkovnika Becka si je ogledal poljske letalske tovarne.

BOLGARI SO RAZOCARANI

SOFIJA, 28. februarja. Brezobzirno odklonilo stališče, ki ga je zavzela Romunija nasproti bolgarskim revizionističnim težnjam, je povzročilo v Bolgariji veliko razočaranje in nezadovoljstvo, nikakor pa ne opustitev aspiracij. Zaradi tega, naglašajo na poučenem mestu, ne more biti nobenega govora o kakem nadaljnjem zbližanju med Bolgarijo in Balkansko zvezo.

NOV ODPUST MADŽAROV V BRATISLAVI

BRATISLAVA, 28. februarja. Bratislavška mestna podjetja so na podlagi odločbe o odpustu delavcev in nameščenecv, ki so zaradi pristojnosti v odstopne kraje izgubili državljanstvo CSR, odpustila 38 madžarskih uradnikov in nameščenecv. Ker niso hoteli prostovoljno zapustiti Slovaške, so jih odpeljali z avtobusi na madžarsko mejo in poslali čez.

DOSEDANJA IZSELITEV ŽIDOV IZ NEMCIJE

BERLIN, 28. februarja. Do lanskega novembra je zapustilo Nemčijo okoli 140.000 Židov, od tedaj do zdaj pa okoli 100.000, skupno torej 240.000. Odpotovali so v Severno in Južno Ameriko, Francijo, Anglijo, Belgijo, Holandijo, Švico in Kitajsko. Nekaj posameznikov je odpotovalo tudi v druge države.

NEVARNOST TUJE AGITACIJE V USA

WASHINGTON, 28. febr. Na včerajšnji seji ameriškega senata je govoril senator Shephard in naglašal, da mora Amerike računati z nevarnostjo mirne penetracije totalitarnih elementov v USA, ki bodo sčasoma izpodkopali temelje ameriške obrambe. Zavzemal se je za čim večjo oborožitev Amerike v zraku.

MEHIKA ODKLONILA ZAMENJAVO.

MEXICO, 28. februarja. Mehška vlada je dokončno odbila nemško ponudbo, po kateri bi dobavljala Mehiki letala v zameno za bencin.

DVE SLOVAŠKI LETALIŠČI.

BRATISLAVA, 28. februarja. Slovaška vlada bo zgradila spomladaj dve veliki letališči, in sicer eno v Liptovskem sv. Miklašu, drugo pa v Prešovu.

VOLITEV DALAJ LAME.

CUNGKING, 28. februarja. Kitajski general Vuhungsin je odpotoval kot zastopnik kitajske vlade v Lhaso k volitvi novega dalaj lame (budističnega papeža).

FASIZIRANJE ŠPORTA V ITALIJI.

RIM, 28. februarja. Po najnovejših sklepih bodo morali biti vsi italijanski športniki poslej uniformirani. Sodniki smejo biti le fašisti.

† dr. Dinko Trinajstić

V Crikvenici je umrl senator in bivši podpredsednik ter kasneje predsednik Jugoslovanskega odbora v Londonu in Parizu dr. Dinko Trinajstić. Pred vojno je bil glavni sodelavec dr. Matka Laginje v istrskem deželnem zboru, po vojni pa se je umaknil iz političnega življenja, dokler ni bil leta 1931. imenovan za senatorja. „Hrvatski dnevnik“ piše, da dr. Trinajstića po vojni sicer ni bilo v hrvatskih vrstah, politika pa zanj ni bila sredstvo za osebno bogatenje.

BORZA. Curih, 28. febr. Devize. Beograd 10, Pariz 11,65, London 20,62, New York 439,55, Milano 23,14, Berlin 176,40, Praga 15,05.

Domači zapiski

Zanimanje za skupščinske razprave

Za plenarni sestanek narodne skupščine vlada veliko zanimanje. Večina poslancev je že v Beogradu. Danes bodo izvolili odbor za proučevanje mednarodnih konvencij in sporazumov, jutri dopoldne pa se bo začela glavna debata. Največje zanimanje vlada za govor predsednika in notranjega ministra. Cvetkovića o notranjopolitični situaciji ter politiki njegove vlade. Misli se, da se bo po amandmanih jasno videlo, kakšne so namere vlade pri pripravljanju poti za sporazum s Hrvači in političnih svobodščin.

Resolucije društva »Slov. beseda«

Kakor smo po svoji novinarski dolžnosti za informacijo svojih čitalcev v večeršnjem listu objavili kratko poročilo o obnem zboru »Slovenske besede«, prav tako približujemo danes v informacijo politične javnosti resolucije, ki so bile sprejete na tem obnem zboru. Glase se:

1. Težka narodna politična situacija in življenjske koristi naše države zahtevajo od nas vseh Slovencev, Hrvatov in Srbov, da čimprej uredimo sporazumne svoje medsebojne odnose. Ta ureditev bodi taka, da bo ob varovanju najvišjih državnih interesov omogočila Slovence, Hrvatom in Srbov in vsem delom naše države, da upravljajo vse njih samih tihoče se zadeve sami.

2. Zavedamo se, da je posebna dolžnost nas Slovencev, da posvetimo največjo pozornost in skrb naši meji in njenim problemom. Zanesljivo in trajne uspehe more roditi samo skupno in naravno narodno obrambno delo vseh kulturnih, gospodarskih in obrambnih organizacij ob pomoči države, banovine in občin. Zato gre naš poziv za tem, da se taka delovna skupnost čimprej ustvari.

3. Ugotavljamo, da so bila pota, po katerih je hodila v polpreteklih časih oficialna slovenska napredna politika, napadna, zato škodljiva. Odpor proti tej politiki je rodil naš pokret, ki hoče razbije vrste slovenskega naprednega življenja zopet strniti in mu priboriti zopet isto mesto v našem političnem življenju, do katerega ima po svojem številu in svojem ostalem delovanju pravico. Zato hočemo svoje organizacijsko delo še bolj poglobiti in razširiti. Želimo, da bi v okviru možnosti »Slovenska beseda« nadaljevala svoje izvajanje.

4. Ostajajoče zvesti svoje načelom, želimo v slovenskem političnem in kulturnem življenju pomagati uveljaviti medsebojno strpnost in toleranco, ki naj omogoči skupno delo pri vseh važnih vprašanjih, ki se tičejo vsehobnih slovenskih in državnih koristi in ki že usodno trkajo na vrata bodočih dni.

Tako se ne dela napredna koncentracija!

V današnjem »Jutru« je izšel tendenčen, nelojalen in celo osebni napad na skupno naprednih Slovencev okoli »Slovenske besede«. To dejstvo je v nasprotju z večeršnjimi »Slovenskim narodom«, ki zopet razglasa, da je dr. Kramer voditelj naprednih Slovencev. O »Slovenski besedi« ima lahko vsakdo svoje mišljenje. Mi nismo v njenih vrstah. Nihče pa ne more oporekati, da spada ta skupina tudi v konglomerat političnega življenja naprednih Slovencev. Demokratsko in svobodno misleč človek ne sme izkušati, da iz nestrpnosti in ljubosumnosti zatira tak pojav že v kati. Dokler »Jutro« ne bo prenehalo biti samo osebno glasilo generalnega sekretarja JNS, dokler ne bo prenehalo vse dogodke na svetu presojati samo s stališča ljubljanske Kazine, dokler bo »Jutro« teroriziralo vso napredno javnost ter samo intrigriralo med naprednimi grupacijami, je zastoj pričačkovati, da bi se napredne skupine koncentrirale in tako napredne vrste konsolidirale. Nemogoče je, da bi se napredni Slovenci, ki stojijo v drugih grupacijah kakor JNS, ali ki stojijo v ogromnem številu strankarskem življenju ob strani, podvržli samovolji in diktatu par političnih ljudi iz ene same stranke.

Nov ce

Kdo bo nosil bremena zavarovanja viničarjev?

Predvsem gre tu za viničarje, ki delajo na kmetijskih vinogradih, pri vinogradnikih-kmetih. Iz gornjih podatkov izhaja, da imajo ti vendarle skoro polovico viničarjev v Jeruz. gorica. Jasno pa je, da naša kmetijska posest, kar je obsega pod 15 ha zemlje, ne zmore nobenih bremen več. Kdo naj nosi breme zavarovanja le-teh viničarjev. Tudi za to najdemo odgovor v obeh navedenih temeljnih razpravah o dveh glavnih vinorodnih predelih Slovenije, Halozah in Jeruz. gorica.

Dr. Zgeč ugotavlja, da površine vinogradov, ki jih posedujejo kmetje v Halozah niso v splošnem niti dovolj velike, da bi preživljale eno samo družino. Vendar je kmet primoran na takem vinogradu vseno vzdrževati viničarja, ker radi krajevne oddaljenosti svoje ostale posesti od vinograda ne more le-tega samo obdelovati, kakor tudi radi preza-poslenosti z drugimi kmetijskimi deli ne. Viničar sam pa na taki kmetijski krpi vinograda, ki obsega povprečno komaj 20 do 50 arov, nima kaj delati celo leto in se samo s tem delom ne more preživljati. Zato hodi delat večino leta v mešanov vinograd kot dinar. Tako bi pa tudi za te kmetijske viničarje bremena nosil

mešan, tujec in inozemec, ne pa naš kmet.

Obstoje pa tudi vasi in naselja s samo kmetijskimi vinogradi, kjer viničarji nimajo prilike hoditi delat na gospodke vinograde. V teh naseljih je beda največja in glad kroničen. Kdo bo nosil bremena zavarovanja le-teh? Tu bo morala priskočiti s subvencijo država, kajti obične tega ne bi zmogle.

Nadaljnje načelo, ki bi ga zavarovanje za viničarje moralo upoštevati bi bilo, da nosi prispevke za zavarovanje izključno delodajalec-vinogradnik. To je v že obstoječem zavarovanju itak že določeno za najnižji mezdni razred, v katerega bi viničarji sprčili svojih nizkih prejemkov v veliki večini padli.

Da bi se pa preprečilo, da bi vinogradniki prevladali bremena zavarovanja na viničarje z znižanjem mezd, je obnem z zavarovanjem za viničarje treba uzakoniti tudi minimalne mezde za viničarje. Tudi za to ima minister za socialno politiko že pooblastilo v čl. 35. veljavne uredbe o minimalnih mezdah iz l. 1937.

To bi bili glavni problemi okoli vprašanja, kdo naj nosi bremena za zavarovanje viničarjev.

Zahteve inženirske zbornice

Te dni je bil v Ljubljani občni zbor Inženirske zbornice, ki ga je vodil predsednik g. inž. Pirkmajer. Po izbranih poročilih državnih funkcionarjev so zborovalci sprejeli resolucijo, ki vsebuje naslednje želje in zahteve. Vsa javna dela naj se oddajo takoj domačim podjetjem. Projektirana cestna dela na se v celoti izvedejo. Prvenstveno pazno naj mero-

dajni posvečajo gradnji ceste Maribor-Ljubljana-Sušak. Uredi naj se odločba o tako zvanih pridobitnih pravicah graditeljev in zidarskih mojstrov. Za vse važnejše javne zgradbe naj se razpiše posebni natečaj. Predpisi o zaposlitvi tujih inženirjev naj se strogo izvajajo, ker so domači potrebni zaščite, da dosežejo izboljšanje položaja.

Zborovanje gostilničarjev v Ptuj

Ptuj, 28. febr.

Dne 28. febr. so zborovali gostilničarji ptujskega področja v dvorani gostilne Zupancić Marije. Uvodoma je predsednik g. Mahorič Franc obrazložil delovanje združenja v preteklem letu, težak položaj gostilničarjev v borbi za obstoj, 50-letnico združenja, ki so jo lani slovensko proslavili. Tajnik je v svojem običajnem tajniškem poročilu o poslovanju med drugim poročal, da je bilo lansko leto na novo prijavljenih obrti 12, črtanili pa 15. Posebej je poudaril, da mora vsak imeti poslovno knjižico. Člani sestavljajo svoje prijave za pridobitno in davek na poslovni promet v združni pisarni, da ne bodo imeli kasnejše neprijetnih posledic zaradi nepravilno sestavljenih prijav. Na podlagi novih okrožnic je tajnik razjasnil pobiranje obč. trošarin in drugih pristojbin. Zvezni ravnatelj g. Petelin je v svojem govoru poudarjal delovanje Zveze v prid in izboljšanje gost. stanu. Razpravljali je tudi o točilni taksi, obrtnem zakonu, omejitvi izdajanja novih koncesij, minimalnih mezdah, strokovni

izobrazbi vajencev itd. Ob volitvah je prešel stari odbor v novi odbor s tremi novimi odborniki. Predsednik je Mahorič Franc, podpredsednik Berlič Joško, zborniški svetnik. Novi odborniki pa so: Korže Franc ml., Solar Franc in Zupancić Marija. V častni odbor pa so bili izvoljeni: preds. g. Mahorič, Wagranci Julij in Vilič Anton. Iz blagajniškega poročila je razbrati, da je bilo lansko leto 26.956 din dohodkov in 17.702 din izdatkov. Za leto 1939. pa je predvidenih 29.981 din dohodkov in 25.582 din izdatkov. Pri sestavi proračuna je odbor sklenil, da plača vsak član Zvezi 35 din, pri tem pa je vračunan »Gostilničarski vestnik«, združenju pa plača vsak po 1 din od hl. najmanj pa v celem letu 10 din. Z odobravanjem se je sprejel predlog svetnika Berliča, da letiča kontrola kontrolira tudi privatnike, ki točijo neupravičeno vino in žganje. Pri slučajnostih se je sklenilo, da se člani, ki se niso udeležili občnega zbora, kaznuje z globo 25 din.

Otrok zadnji hip rešen iz goreče koč

Zakonca Somerjeva iz Ciglenc v Dupleku sta na večer, preden sta odšla spat zaradi mraza, pustila ogenj v štedilniku. Ko se je štedilnik razbelil, se je vnela trhlja stena ter je začelo goreti. K sreči sta se Somerjeva zbudila in rešila v zad-

njem hipu 11-letnega otroka, ki je spal v sobi s štedilnikom. Otrok je bil že ves omočen. Obnem se je posrečilo Somerjevima požar omejiti, da trpita le malenkostno škodo.

Mestni svet celjski

Celjska mestna občina je izdala in razposlala društvom, uredništvom in javnim delavcem brošuro o triletnem delu sedanje občinskega sveta; po besedilu brošure so zastopani v svetu vsi stanovi in je bilo vanj imenovanih 37 članov, med njimi 30 hišnih posestnikov. 1 član je tovarnar, 4 so državni in banovinski uradniki, 5 je veletrgovcev, 9 velikih posestnikov, 3 delavci, 8 velikih obrtnikov, 3 advokati, 1 duhovnik in 3 zasebni uradniki.

V brošuri je opisan nastanek velikega Celja in našteje vse ustanove, ki jih je prevzel novi imenovani občinski svet. Opisana je tudi sanacija mestne hranilnice, avtobusnega podjetja, zidava De-

lavskega doma, ureditev Mestnega zavešča, graditev mostov, cest, kanalizacija, socialno skrbstvo i. t. d. V vsakem poglavju leži poudarek na uspehih sedanje občinskega sveta, ki je rešil vsa vprašanja, ki jih prejšnji ni. V tem je precej netočnosti. Tako ni res, da so se pričela gostovanja ljubljanskega gledališča šele, ko je prevzela gledališče občina in tudi ni res, da bi šele ta odprla gledališče vsem društvom.

Brošura je prav lična. Tiskala jo je Mohorjeva tiskarna in stroški zanjo so znašali nad 5000 din. V njej je čedna slika bivšega župana g. Miheličiča, slike, ki kažejo regulacijo Savinje, novo krožno cesto na Hrib sv. Jožefa, notranjost zave-

tišča v Medlogu, o katerem smo že poročali, in še nekaj slik.

Mnogo smo že pisali o potrebah Celja — o cestah, socialnih ustanovah, stanovanjskem vprašanju — in z gledišča vseh teh potreb je treba ocenjevati delo sedanje občinske uprave.

o. Dve žrtvi eksplozije. V kamnolomu v Krkovem pri Kočevju je mina predčasno eksplodirala. Žrtvi eksplozije sta postala hišnica Katarina Obranič in njen sin Josip, ki sta po celem telesu zelo nevarno poškodovana. Ponesrečenca so prepeljali v ljubljansko bolnišnico.

o. Poročila sta se v Ljubljani Fedor Sajovic in Maruška Turkovičeva.

o. Zaradi finančnega poluma se je v svojem mladu obesil 59-letni lesni trgovec Janez Kokole iz Orehovice pri Trojanih.

o. Ker je lastnega otroka zastrupil, je ljubljansko sodišče obsodilo sina bogatega posestnika in trgovca Alojza Telbana iz okolice Škofje Loke na 13 let ječe. Državni tožilec je mladega podoželnika obtožil, da je naklepoma s strihinom zastrupil svojega 4 mesece starega nezakonskega sina. Pa strašnem zločinu je vso krivdo zvalil na nesrečno nezakonsko mater. Podkupil je tako priče, da so pričale proti njej in jo osumile groznega umora. Kljub temu pa je zločinca dosegla roka pravice.

o. Unija za zaščito otrok, sekcija Ljubljana, je imela preteklo nedeljo svoj redni občni zbor. Predsednik dr. Fetič je po pozdravu zastopnikov oblasti in društev obširno poročal o delu za zaščito otrok.

o. Iz železniške službe. Za kontrolorja 7. skupine na postaji Pragersko je premeščen Franc Janežič, doslej kontrolor na postaji Ribnica. Premeščena sta tudi prometnika Janko Vrečko s postaje Borovnica na postajo Brezno-Ribnica in Jože Zagorec s postaje Bled-Jezero na postajo Pragersko.

Ptuj

P. V bolnišnico so prepeljali Beraniča Franca, 21-letnega pos. sina iz Sv. Lovrenca na Dravskem polju. Na nočnem vasovanju ga je napadel Pišek in neki njegov tovariš, oba iz Sv. Lovrenca. Obšla sta ga s kamenjem. V glavo mu je baje priletel 4 kg težak kamen. Na koncu sta ga še premlatila z gorjanci. Danes 15-letnega pos. sina Zelenka Maksa iz Braclovec na Polenškaku. Pri čiščenju hleva ga je muhasta krava hudo pritisnila k zidu.

p. Izstopil je iz mestnega sveta primarj dr. Kuhar.

p. Iz »Vzajemnosti«. Pretekli četrtek je dr. Travner, sodnik iz Maribora, razčistil v izčrpnem zgodovinskem predavanju o Zidih židovska vprašanja. V četrtek, 2. marca, zopet pride. Govoril bo o kolonialnem vprašanju.

n. Tovarna zgradila hotel za svoje uslužbenke. Železarna v Zenici je zgradila velik razkošen hotel za svoje uslužbenke in nameščence. Gradnja hotela je veljala nad dva milijona dinarjev.

n. 800 delavcev odpuščenih. Ravnateljstvo železarne je te dni odpustilo 800 delavcev. S tem je normalno število delavstva.

n. V Primorju drevje že cvete. Zaradi izredno blage zime je na našem Primorju sadno drevje že dolgo v cvetju. Ljudje pravijo, da to nič dobrega ne pomeni.

n. Nabavljala in prodajna vinarska zadruga v Šibeniku. Te dni so v Šibeniku ustanovili Nabavljala in prodajno zadrugo. Naloga te zadruga je, čuvati sloves šibeniških vin in nadzorovati prodajo ter preprečiti raznim spekulantom prodajo mešanih vin pod firmo šibeniških vin.

»Ali me ne morete spoznati po podobnosti z mojo ženo?«

Maribor

Zborovanje brivskih in frizerskih mojstrov

RAZVESELJIVA BILANCA O DELAVNOSTI ZDRUŽENJA BRIVSKIH IN FRIZERSKIH MOJSTROV.

Letošnje zborovanje Zdrženja brivskih in frizerskih mojstrov v Mariboru je včeraj popoldne zelo lepo uspelo. Občnega zbora v Poverniki dvorani se je udeležilo lepo število članov iz mesta in okolice. Vodil ga je zaslužni in dolgoletni načelnik g. Franjo Novak, ki je uvodoma pozdravil dr. Senkoviča kot zastopnika mestnega župana in zborničnega svetnika g. Sojca za zbornico TOI. V obširnem in stvarnem poročilu je nato predsednik orisal mnoge uspehe stanovske zadruge, ki je vselej zastopala težnje svojega članstva. Poročal je o vprašanju animativnih cen. Ta problem so lani rešili z uvedbo obveznega cenika za trajne kose tako za mesto, okolico in periferijo. Glede kolektivne pogodbe z brivskimi in frizerskimi pomočniki je predsednik naglašal, da so mojstri za podpis te pogodbe samo pod pogojem, če oblast zaščiti njihove cene in prepreči kršitve cenika in nelojalno konkurenco.

Iz tajniškega poročila gospe Marije Fetič-Frankheimove posnemamo, da ima Združenje 165 rednih članov (23 članice), 151 pomočnikov in 79 pomočnic, 43 vajencev in 95 vajenk. Na novo je bilo lani vpisanih 30 vajenk in 13 vajencev. Pomočniški izpit je napravilo 28 kandidatov.

Blagajniški poročilo g. Stefana Dohaja je pokazalo, da je sedanja uprava dosegla zelo zadovoljivo stanje, kakršnega že dolga leta ni bilo.

Pri volitvah je bila z velikim odobravanjem izvoljena naslednja uprava:

predsednik Franjo Novak, podpredsednik Drago Juratič, odborniki Marija Fetič-Frankheim, Stefan Dobaj, Hieronim Dobošič, Marja Cvetko, Veselko Anton, Kocpek Rudolf, Kocpek Josip in Dreks'er Maks. Nadzorni odbor sestavljajo Gjurin Vekoslav, Zakrajšek Ana in Völker Fr. Člani pomočniške izpitne komisije so Novak, Juratič, Fetič-Frankheim, Dobaj, Gjurin, Zakrajšek, Lah in Skrablova. V razsodišču pa so Novak, Juratič, Dobaj, Fetič-Frankheim in Gjurin. Poverjenstvo dobe Fassotto Miroslav za Guštanj, Gjurasek Julij za Ptuj in Gumilar Koloman za Mursko Soboto.

Nato sta poudarjala delavnost Zdrženja dr. Senkoviča in zbornični svetnik Sojca. Razpravljali so tudi o prisilnem starostnem zavarovanju obrtništvu in so se priključili mnenju vseh slovenskih obrtnikov.

Veliko pozornost in dolgotrajno odobravanje pa je povzročil predlog podpredsednika g. Juratiča, ki je predlagal, da Združenje brivskih in frizerskih mojstrov v Mariboru v vsakoletni proračun 1000 din za gradnjo obrtniškega doma v Mariboru. To je prvi korak k dobremu izidu načrta o obrtniškem domu, ki je obmejnemu Mariboru tako potreben. Zeleti je samo, da temu zgledu sledijo tudi vsa ostala obrtniška združenja. Sklenjeno je bilo tudi, da se nad 60 let starih članom briše članarina z ozirom na njihovo delaznemost, kar je bilo z odobravanjem sprejeto.

Občni zbor Zdravniškega društva

Pri »Ornu« je bil sinoči zelo dobro obiskan občni zbor Zdravniškega društva v Mariboru. Zborovanje je vodil predsednik g. dr. Pihler, ki je v daljšem referatu opisal stremeljenje društva. Orisal je tudi dogodke okoli »Zdravniškega vestnika« ter poročal, da je v ožjem uredniškem odboru tudi primarij dr. M. Černič. Družabnost je v preteklem letu poživeli s tremi ekskurzijami. Poročilo tajnika g. dr. Rozmana je prikazalo administrativno delovanje Zdravniškega društva, ki šteje 77 članov. Blagajnik g. dr. Velker je poudarjal zadovoljivo finančno stanje društva in njegovega pogrebnega sklada. Razrešeno je predlagal g. dr. Kac, nakar so bile volitve. Izvoljen je bil naslednji odbor: predsednik dr. Pihler, podpredsednik dr. Weixl, odborniki dr. Rozman, dr. Velker, dr. Milavc, dr. Hronovsky, dr. Pavlič, dr. Skalický, dr. Potrč in dr. Klasič, namestnika dr. Koklič in dr. Gille. V nadzornem odboru sta dr. Jurečko in dr. Novak. Nato se je razvil živahen razgovor

glede društvenega pogrebnega sklada. Načelno je bilo sklenjeno, da se ta sklad likvidira, ker ima Zdravniška zbornica svoj sklad. Zato se ne sprejme noben nov član več. Sklenjeno je bilo tudi, da se družabnost med zdravniki še bolj poživijo z rednimi mesečnimi sestanki v bolnišnici, kjer bodo znanstvene demonstracije in nato na družabnih večerih. Govorniki so poudarjali, da bi morali biti med zdravniki in časniki tesnejši stiki in naj bi jim bili domači zdravniki vedno svetovalci v medicinskih vprašanjih. Zdravniško društvo v Mariboru bo stalo vse potrebno, da to doseže.

m. Sprememba posesti. Trgovca Drago Friedl iz Splita je od Mestne hranilnice v Mariboru kupil hišo v Mlinski ulici 21 za 340.000 din.

m. Za sadreice. Tukajšnja vinarska in sadjarska šola bo 3. in 4. marca priredila dvodnevni tečaj za sajenje, rez, oskrbo, gnojenje in precepljanje sadnega drevja.

Pretrsljiva družinska žaloigra

Zadnja dva meseca sta za Maribor zelo žalostna. Strelji v Tomanovi ulici in nato v Kamnici, pa zopet na Pobrežju, včeraj pa strahovita družinska žaloigra v Hutterjevi tovarni. Mož mrtve žene pa smrtno ranjena, je žalostna bilanca včerajšnjega dneva.

Zakonca Cokan sta zaposlena v Hutterjevi tovarni. Mož, 37-letni kovač Franc Cokan, je rad popaval. To je njegovo devet let mlajšo ženo Marjo zelo žalostilo. Kljub temu da sta zakonca imela dva otroka, se je obupana žena odločila od svojega moža in odšla k svojim

staršem v Mejno ulico. Cokan ni hotel plačevati oskrbuje za otroka. Žena pa se na njegovo zahtevo ni vrnila k njemu. Ko je včeraj popoldne prišel Franc v oddelke, kjer je kot tkalica zaposlena njegova žena, jo je ponovno proslil. Naj se vrne na svoj dom. Žena je to odločno odklonila. Zato je Cokan ves razburjen segel po samokresu in dvakrat ustrelil proti Mariji. Strela sta jo zadela v trebuh in rame. Takoj nato je ustrelil še sebe v sence. Obležal je mrtve, dočim se njegova žena v tukajšnji bolnišnici bori s smrtjo.

Zborovanje kovaških mojstrov

V Gambrinovi dvorani je bil v nedeljo dopoldne občni zbor Zdrženja kovaških in podkovaških mojstrov v Mariboru. Predsednik g. Raušl je posebej pozdrvil zastopnika mestne občine obrtnega referenta dr. Senkoviča in zastopnika zbornice za TOI g. Bureša, nakar je poročal o pozitivni organizatoričnega dela

kovaških mojstrov v obmejnih okrajih. Iz tajniškega poročila g. Blažiča in blagajniškega poročila g. Peklarja je videti, da je v društvu zavlada delavnost. Združenje se je popolnoma reorganiziralo, tako da je doseglo že lepe uspehe. Pri volitvah je bil izvoljen dosedanji odbor z g. Raušlom na čelu.

m. Iz prometne službe. Pri ravnanju s stvarmi državnih železnic v Ljubljani je imenovan za inspektorja v 5. skupini prometno-komercialnega oddelka Franc Rozman iz Maribora. Za višjega kontrolorja 6. skupine prometno-komercialnega oddelka je imenovan višji kontrolor. Ferdinand Žužek iz Maribora.

m. Poročila sta se zasebni uradnik Joži Golob iz Maribora in Marica Habjančeva, restavratorka Narodne čitalnice v Kranju.

m. Rdeči križ Krčevina-Košaki priredi 5. marca v krčev. šoli igro: »Peg, srček moja«. Pričetek ob 417.

m. Ljudska univerza v Studenčih. V četrti, 2. III., ob 19. uri nadaljuje nadzornik g. Peter Močnik vrtnarsko predavanje s posebnim ozirom na cvetlične nasade. Predavanje bodo spremljale slike. Sledijo novice v besedi in sliki. Vstopnine ni.

m. Umrl je po dolgi bolezni v Mariboru g. Rudolf Batš. Pogreb bo v sredo ob 16.15 na magdalenskem pokopališču. N. p. v. m.

m. Orkester Glasbene Matice v Mariboru ima redno vajo v sredo, 1. marca, ob 20. uri. Prosimo vse člane, da se vaje sigurno udeležijo. — Načelnik.

m. Za nočnejši jubilej ge. Mitrovičeve in gostovanje gdč. Majdičeve v »Aldi« je še nekaj sedežev na balkonu, v parterju in na galeriji na razpolago.

m. Pes obgrizel otroka. Pri Vlahoviču na Aleksandrovi cesti je neki tui pes prišel v sobo hišnice Eve Pungartnik ter napadel njenega 8-letnega sina Franca. Pes je dečka ugriznil v obraz in ga nevarno ranil.

* Toti list izide danes zvečer na 16. straneh. Cena din 2.—.

* Hotel Orcl. Vinska poskušnja. Najboljša izbira ljubljanske vina.

* Izredno cenena »Putnikova« skupinska potovanja na svetovno razstavo v New York. Prvo potovanje ob 18. aprila do 22. maja. Cene od 10.950.—. Informacije pri »Putnik-u«.

* Cenena in provrsna popravilnica ur: za vsako uro garancija pri M. Igerjev sin. Gosposka ulica 15.

Nočna lekarniška služba: Dvorna lekarna pri Sv. Anehu. Glavni trg. tel. 20-05; Magdalenska lekarna, Kralja Petra trg. tel. 22-70.

Kino

* Grajski kino. Samo do vključno torka veliki spijonažni film »Gibraltare«. Od srede dalje »Kralj Apašev«. Adolf Wohlbrück.

* Kino Esplanade. Od danes »Ljubavnik po naročilo«. Ralf A. Roberts. Heli Finkenzeller. Ida Wüst in Theo Lingen v glavnih vlogah. Salve smeha! — Pripravljamo šlager »Ona in njenih 100«. Deana Durbin in znani dirigent Leopold Stokovsky.

* Kino Union. Do vključno četrtka »Srca v ekstazi«, sijajna vesela opereta, polna pikantnih zapletljajev.

Mariborsko gledališče

Torek, ob 20.: »Aida«. Red. D. Gostovanje ge. Mitrovičeve in gdč. Majdičeve. Jubilej ge. Mitrovičeve.

Sreda, ob 20.: »Aida«. Red B. Gostovanje ge. Mitrovičeve in gdč. Majdičeve.

Četrtek, ob 20.: »Partija šaha«. Red A.

Prva ponovitve Bevkove »Partije šaha« bo v četrtek, 2. marca. Ta predstava je izvrstne novitete bo prav zanimiva zlasti zaradi tega, ker bo to pot igral glavni vloga Drena prvič g. Nakrst.

Kultura

Smetana: Prodana nevesta

Smetanova »Prodana nevesta« spada dandanes med opere, ki so skoraj stalno na repertoarju vseh opernih gledališč v Evropi in tudi drugod. Pojejo jo z enakim uspehom in ob enakem navdušenju občinstva tako v domači Pragi kakor v Berlinu, Parizu, Londonu itd. Njena vedra zgodba, njene nepozabne melodije in ves intimni šarm, ki jo obdaja, ji zagotavlja trajno vrednost. Zato zavzema med komičnimi operami posebno mesto in sprejeli smo jo tudi v Mariboru vedno s simpatijami, tako prvič kakor pozneje in tudi sedaj, pri novi premieri v soboto zvečer.

Ta nova premiera je bila nedvomno skrbno pripravljena po režiji in glasbeni ter pevski strani, kar sta oskrbeli g. Vladimir Skrbinskič kot režiser in Lojze Herzig kot dirigent. Prvi je dal vzporedno celotno skladnost, živahnost in tempo, drugi je pa vodil orkester, zbor in soliste z vso svojo znano vmeno iztisnil iz vseh sodelujočih skoraj vse, kar je v naših razmerah mogoče. Orkester je zvenel polno in zbor je dosegel vsaj močne efekte. A zadovoljili so nas končno tudi solisti, nekateri celo nad pričakovanje. Pohvalno je treba omeniti tudi baletni nastop, ki ga je koreografsko pripravil g. Harastović in sam nastopil kot plesalec.

Posebno lepo se je uveljavila naša mlada primadona gdč. Jelka Iglčeva s svojim zvočnim, simpatičnim sopranom, ki je ves večer zvenel čisto, nič manj pa tudi s svojo iskreno, lahkonno in preprosto čustveno igro. Bila je ljubka Marinka. — Enako svobodno se je razvil naš tenorist g. Anatol Manoševski, da je lahko popolnoma uveljavil svoj polni, kultivirani glas in pokazal izredno mnogo čustvenosti. Njegov Janko je dosegel vsestranski uspeh. G. Pavle Kovič je izpopolnil pevsko stran mešetarja Kecalja s kvalitetami svoje močne igre in nam podal lik te komične figure karakternost še bolj dodelano kakor pred leti. Posebno nas je presenetil g. Angel Janc s svojim svojevrstno zamišljenim Vaškom. Dosej smo videli na našem odru Vaška navadno le kot beba, g. Janc pa nam ga je predstavil čustveno dojemljivejši in prekosil vse dosedanje, tako po igri kakor po petju. To je takoj opazilo tudi občinstvo.

V ostalih vlogah so nastopili: altistka ga. Vida Kovičeva kot Marinkina mati Ljudmila ter s svojim glasom in igro ustvarila močan lik; g. Ivo Anžlovar kot kmet Krušina, ki je dobro uveljavil svoj sočni bariton, igralsko pa ni bil tako razgiban, kakor sicer; g. Vladimir Skrbinskič nam je odigral Janko-vega v Vaškega očeta Miho, ki je sicer bolj pasivna figura; gdč. Ljuba Čepičeva je predstavila Mihovo drugo ženo Kato; g. Pavel Rasberger je bil vodja komedijantov; ga. Marica Lubej-Brumnova je ljubko podala komedijantko Esmeraldo; g. Edo Verdonič je pa bil Indijane.

binšek nam je odpel in odigral Jankovega v Vaškega očeta Miho, ki je sicer bolj pasivna figura; gdč. Ljuba Čepičeva je predstavila Mihovo drugo ženo Kato; g. Pavel Rasberger je bil vodja komedijantov; ga. Marica Lubej-Brumnova je ljubko podala komedijantko Esmeraldo; g. Edo Verdonič je pa bil Indijane.

Do posebne veljave so pomagali celotni predstavi posrečeni solistični nastopi pevcev, dueti, kvarteti in veliki septet, kakor tudi skupinski finali dejanj. Zelo razgiban je bil cirkuški nastop v drugem dejanju, ko so se nam predstavili resnični akrobati in mnogo smeha je vzbudila »čarovnjak« z živo kuro. Tako je dosegla letošnja »Prodana nevesta« lep uspeh, v katerem so se nekateri šibkejši momenti zabrisali s sledenimi jim močnejšimi dvigi. Občinstvo, ki je gledališče pri premieri popolnoma napolnilo, je nagradilo nastopajočo ponovno s priznanjem. Gotovo bo ta nesmrtna Smetanova komična opera tudi tokrat v polni meri izpolnila svoj namen in še večkrat privabila hvalne glasne poslušalce. —

ANICA MITROVIČEVA.

Drevi gostuje v našem mariborskem gledališču kot Aida v veliki Verdijevi operi nekdanja naša odlična primadona g. Anica Mitrovičeva, da proslavi s tem tudi v Mariboru 25-letnico svojega

umetniškega dela, kakor jo je lani že v Zagrebu. Njeno ime je neločljivo združeno z dobo najslavnejšega razcveta mariborske opere v tistih sezonah, ko jo je vodil jubilarntni življenjski drug, g. ravnatelj Andro Mitrovič. Njeno življenjsko in umetniško pot smo opisali že ob priliki njene jubilejne proslave v Zagrebu in izrekli željo, da bi nas čimprej zopet obiskala. Ta želja se nam sedaj izpolnjuje. — Prav nič ne dvomimo, da bo mariborsko občinstvo, ki go. Mitrovičovo visoko ceni, izkazalo svojo naklonjenost do nje in njene umetnosti tudi nocoj in do zadnjega prostora napolnilo gledališče. Gospo jubilantko pozdravljamo ob njenem zopetnem prihodu v Maribor in ji želimo, da bi se, kakor nekoč, tudi sedaj prepričala o naših toplih simpatijah. —

k Vika Podgorska — predstavica Hrvatov. Nedavno je gostovala v Beogradu prvakinja zagrebške drame Vika Podgorska, kjer je nastopila v Langerjevi »Številki 72«. Beograjski listi, ki so jo navdušeni sprejeli, so zapisali, da je Beograd pozdrvil v njej ne samo umetnico, ampak predstavnik hrvatske gledališke umetnosti in Hrvatov. Toliko bi pa je Vika Podgorska Slovenka. Doma je iz Podgore pri Gorici in žena Hinka Nučiča.

Darujte za azini sklad PILI

Gospodarsko

Dobi tudi Slovenija silose?

PO NAJNOVEJŠEM NAČRTU NAJ V SLOVENIJI GRADE SILOSE POSEBNE ZADRUGE S POMOČJO BANSKE UPRAVE. — PRVI SILOS NAJ BI DOBIL MARIBOR?

Naši čitatelji se gotovo še spominjajo na veliko kampanjo, ki jo je pred par meseci začela država za ustanovitev celotnega sistema modernih silosov po vsej državi. V vseh večjih in pomembnejših krajih naj bi se zgradili silosi, t. j. velika, z najmodernejšimi pripomočki opremljena skladišča za agrarne produkte, v katerih bi producenti vskladiščili svoje blago in ga prodajali po potrebi. Silosi bi imeli najmodernejšo hladilno napravo in pa naprave za sortiranje, pakovanje itd. Za blago, oddano v ta javna skladišča, bi denarni zavodi dovoljevali predujme oz. posojila. Z uredbo je bila s pomočjo države in državnih denarnih zavodov ustanovljena posebna Privilegirana družba za silose z izredno veliko glavnico. Po programu naj bi bili silosi v žitnih krajih namenjeni za vskladiščenje žita, drugod pa sadja ali sočivja; kjer bi se izkazala potreba, bi se lahko spravilo v skladišče tudi blago ene in druge vrste. Objavljen je bil načrt, po katerem naj bi ta družba zgradila v Mariboru velik silos za sadje.

Vse kaže, da se je zadeva zasukala v drugo smer in da družba ne bo v Mariboru ničesar gradila. Včeraj dopoldne je bil, kakor smo izvedeli, v Mariboru sestanek zastopnikov banke uprave in raznih sadnih organizacij. Posvetovanju je prisostvoval tudi minister Snoj. Posvetovanje menda ni bilo namenjeno javnosti, ker se je vršilo v poslopju Zadrugne gospodarske banke. Kolikor smo mogli izvedeti, je banska uprava povzela iniciativo, da se v Mariboru kot središču sadne trgovine v Sloveniji in sploh Jugoslavije zgradi veliko skladišče, nekak silos, podoban onim, ki si jih je zamislila vlada. Potreba po takem skladišču se je pri nas že pred leti naglašala in banska uprava je

še lani, pred akcijo vlade za silose, večkrat izjavila, da se bo tako veliko skladišče postavilo v Mariboru in naj bi bilo obenem nekaka osrednja sadna klet s stalnim sadnim seimom. V njem naj bi se vršila tudi vsako leto velika sadna razstava za vso Slovenijo.

Na tem posvetu so baje predstavniki banke uprave sporočili, da se da zamisel banovine uresničiti na ta način, da se ustanovi zadruga, ki naj jo z deleži podpro vse sadne organizacije in tudi sadni trgovci, banovina pa bo prispevala večji znesek. Naloga te zadruge bi bila, graditi v Mariboru moderno skladišče za sadje, v katero bi oddajali blago ne samo producenti, ampak tudi sadni trgovci. Sadej bi se prodajalo, kadar se oglašajo kupci, v glavnem spomladi, ko so cene veliko boljše. Ako bi se sadej primerno vskladiščilo, ne bi bilo treba vseh količin namerjati izvoziti v tu- in inzemstvo in se zadovoljiti z vsako ceno, ki je takrat zaradi konkurence zelo nizka.

Poleg te akcije naj bi se za severno Slovenijo, kakor se je razpravljalo na tem posvetu, ustanovila nova organizacija sadjarjev in menda tudi sadnih trgovcev, ki bi tesno sodelovala z zadrugo za postavitev skladišča. Kakšno naj bi bilo to sodelovanje, nam ni znano.

Iz tega sestanka se da sklepati, da je vsa akcija za postavitev silosov zasopala, ali pa da je izpadla iz programa točka, ki določa, da družba ustanovi v Mariboru velik silos za nekaj stotin vazonov sadja. Da bi bila akcija banke uprave sporedno z Beogradom, ni verjetno, ker bi Maribor potem dobil kar dve veliki skladišči za sadje, od katerih bi bilo seveda eno popolnoma odveč.

g Dvodnevni tečaj za sajenje, rez, oskrbo, gnojenje in precepljanje sadnega drevesja bo 3. in 4. marca na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru. Tečaj bo brezplačen, teoretični in praktični del traja vsak dan od 8. do 12. in od 14. do 18. ure. Za hrano in prenočišče skrbte tečajniki sami.

g Licitacija. 1. III. ob 11. uri bo v komandi 65. čete granične trupe v Mariboru licitacija za dobavo 276 prostornih metrov drv. Vsi natančnejši pogoji so razvidni v pisarni komande med uradnimi urami.

g Rojce malih živali, strokovno ilustrirano glasilo Zveze društev rejcev malih živali v Ljubljani, prinaša v marčevski številki sledečo vsebino: Kužne bolezni perutnine — Ekonomsko krmiljenje perutnine — Rodajlendka — Sivi in beli ovčak — Kako določimo spol pri mladitih kuncev? — Oskrba in prehrana koz — Priprave za vzgojo mladih konarkov — Akvaristovstvo — Riba streljka —

Nasha koza Brina — Naprava puloverja iz angorske volne — Društvene vesti — Drobiž — Po tujem svetu — Posvetovalnica — Tržne cene — Za smeh in kratke čas — Vsak mesec ena — Prodaja valjnih jajc — Mali oglasi — Letna naročnina za list je 30 din.

g Torzna poročila
Devize. Ljubljana. Amsterdam 2318.50—2356.50, Berlin 1756.12—1773.88, Bruselj 734.50—746.50, Curih 995—1005, London 204.80—208, New York 4346.75—4406.75, Pariz 115.45—117.75, Praga 149.75—151.25, Trst 229.95—233.05.

Elektri. Zagreb. Drž. papirji: vojna škoda 475—477, 4% agrarji 61.25—62.50, 4% sev. agrarji 61.25—61.50, 6% begl. obvl. 90.50—91.50, 6% dalm. agrarji 90.50—95.75, 7% stab. pos. 99.25, 7% inv. pos. 101—101.50, 7% Blair 95—95.50, 8% Blair 101.50—102. Delnice: Narodna banka 7800, PAB 228—230, Trbovlje 192—205.

Šport

Smolejeva zmaga v Romuniji

V tekmovalstvu na 18 km v Predealu so vsa tri prva mesta zasedli naši smučarji. Pri odličnih snežnih prilikah je Smolej pritorbil našemu smučarskemu sportu z-

pet častno prvo mesto z 1:33.25 na progi z višinsko razliko 450 m. Sledita mu Lovro Zemva in Klančnik Alojz, četrti pa je Nemec Obermann.

Uspehi ostalih smučarjev v tujini

Poročali smo že o tekmovalstvu v smuku v Talcahu Lomnici, kjer sta naša tekmovalca Heim in Praček zasedla 9. in 13. mesto. V slalomu sta odrezala mnogo boljše ter je prišel Praček z 1:36.8 na 3. Heim pa z 1:53.3 na peto mesto, dočim sta zmagala Francoza Bournef (1:24) in Agnel (1:36). V kombinaciji sta tudi oba Francoza na prvih mestih, 3. in 4. mesto imajo Čehi, na 5. in 6. mestu pa sta Heim in Praček.

Klančnik Gregor je v teku na 18 km v močni konkurenci zasedel 15. mesto z 1:24.40, zmagal pa je Čeh Balvin z 1:15.11. V skokih je dosegel Klančnik daljino 63 in 60 m in si zagotovil s skokoma 50 in 47 m 9. mesto v konkurenci. Po teh rezultatih si je zagotovil 6. mesto v kombinaciji.

Keršljajn, Knap in Knifke, ki so tako častno odrezali na sudetskem prvenstvu v Harrachsdorfu v teku na 18 km, so morali v kombinaciji odstopiti prva tri mesta Nemcem, ki so pri skokih nadoknadili izgubo točk. Četrti je Klančnik. Tudi to je časten uspeh. Zmagovalci so: na 18 km Balvin v 1:12.04, v kombinaciji Vrana 435.4, v skokih Cisarž 227.4 (70 in 71 m).

ALPSKA KOMBINACIJA ZA DAME.

JZSS v Ljubljani je razpisal I. drž. prvenstvo v alpski kombinaciji za dame, ki bo 4. in 5. marca 1939 na Rožni nad Jensemčinami v izvedbi TSK Skale. Prijave je treba poslati najkasneje do 3. marca na naslov TSK Skale, Jesenice, na predpisanih zveznih prijavnih.

V NEDELJO SE BO NADALJEVALO DRŽAVNO PRVENSTVO.

V nedeljo, 5. marca, se bo nadaljevalo tekmovalstvo za državno prvenstvo. Na sporedu so tekme Jedinstvo—BSK, BASK—Jugoslavija, Zemun—Gradjanski (S), Slavija (S)—HASK, Gradjanski (Z)—Slavija (V) in Hajduk—Ljubljana. Vse tekme se bodo odigrale na igrišču prvoimenovanega kluba.

s Mariborska Slavija bo gostovala v nedeljo v Murski Soboti, kjer bo odigrala prijateljsko tekmo proti SK Muri.

s ISSK Maribor in SK Zelenikar se bosta srečala v nedeljo v tekmi za pokal LUP-a. Zmagovalec mora nato še odigrati tekmo proti Muri, ki je lani odpravila CSK v razmerju 4:2, da se ugotovi prvak mariborskega okrožja, ki bo nato tekmoval dalje s prvaki ostalih okrožij po dvojnem pokalnem sistemu.

s Uspeh Mariborčana na Kopaoniku. V smuknem tekmovalstvu na Kopaoniku, ki ga je organiziral Srbsko planinsko in turistično društvo, je sodeloval tudi Slavko Podkubovec član ISSK Maribora, ki je v smuku zasedel drugo mesto za Davorinom Zvanom, v slalomu pa prvo, dočim je Zvan drugi.

s Zagrebški SK Likanin je v nedeljo gošoval v Varaždinu ter porazil ligasti team Slavije v razmerju 2:0.

s Nizozemska i Madžarska 3:2 (1:1). V nedeljo se je odigrala v Rotterdamu meddržavna nog. tekma med Nizozemsko in Madžarsko, ki je prinesla domačinom senzacionalen uspeh.

s Danka Rangelida Hveger je postavila v Kopenhagmu nov svetovni rekord na 500 metrov (crawl) v času 6:34.3.

s V troboju Praga—Berlin—Stockholm v hokeju na ledu v Berlinu so Pražani z zmago nad Stockholmom (porazili so tudi Berlin 6:0) v razmerju 5:0 zasedli prvo mesto. Na drugem je Berlin, na tretjem mestu pa Stockholm. Berlin je porazil reprezentanco Stockholm 5:2.

s Italija bo na letošnjem zasedanju Mednarodnega olimpijskega odbora meseca junija v Londonu zatevala prireditve olimpijskih iger 1. 1944. Kraj prireditve bo Rim, kjer bo že 1. 1942 s pripravami za svetovno razstavo pripravljeno vse potrebno tudi za olimpiado.

s Konferenca komiteja za SE pokal nogometašev bo 4. in 5. marca v Carihu v prostorih FIFA, po prvotnem razporedu je bila določena za Prago.

Šah

Partije iz Leningrada in Moskve

Indijska obramba.

(7. kolo v Leningradu)

Beli: Goglidze Crni: Lilienthal
1. d4, S6 2. e4, g6 3. Sc3, d5 4. S13, Lg7 5. e3, 0—0 6. Db3, dxc4 7. Lxc4, Sc6 8. Dd1, Lf5 9. 0—0, Se4 10. Ld3, Sd6 11. Lxf5, Sxf5 12. d5, Sc5 13. Sxe5, Lxe5 14. e4, Sd6 15. Lh6, Tfe8 16. Dd3, e6 17. L4, Lh8 18. e5, S15 19. Lg5, Dd7 20. g4, Se7 21. Lxe7, Dxe7 22. g5, Ta8 23. Dh5, exd5 24. Sxd5, De6 25. Sxc7, Dg4+ 26. Kh1, Txe5 27. Ixe5, De4+ 28. Kg1, Lxe5 29. Tf2, Lxc7 30. De2, Dd5 31. Tg2 in remis. Beli zaradi odprte pozicije ne more izkoristiti svoje materialne prednosti ter mora pristati na remis. Zanemivo pa je, kako se je v tej partiji Lilienthal iz zelo težke pozicije osvobodil z elegantno žrtvijo in dosegel remis.

s Match med Talinom in Rigo je končal z zmago Talina v razmerju 20½:13½. Match je bil dvokrožen.

s Turnir za prvenstvo Estonске, ki je bil pred nedavnim zaključen v Revalu, je prinesel zmago F. Raulu, ki je dosegel 11 točk od 15 možnih. Nekoliko je razočaran P. Schmidt, ki je z 10 točkami zaostal na 2. mestu. Seveda kljub temu turniru velja za najboljšega estonskega šahista Pavel Keres, ki ima v domovini že tak sloves in šahovski položaj, da se mu za naslove prvaka sploh ni treba udleževati.

Rešitev križanke šte. 22.

Vodoravno: polovica, ebontit, rak, ni, Irokez, pamet, la, orada, toba, oz., imetek, Julija, arak, iz, Avala.

Navpično: peripetija, obara, ura, lokomobila, on, keramika, Vineta, ej, li, dola, Laze, il, Azija, koza.

ELAINE HAMILTON

43

ZELENA SMRI

DETEKTIVSKI ROMAN

»Telefonirala je neka gospodična Burnettova, gospod, če je to tisto, kar želite vedeti,« je zardel mladenci.

To sem hotel vedeti, je bil zadovoljen Reynolds.

»Ako je gospodična Selcottova sama, me peljite k njej,« je rekel mladenci — prav za prav dečku.

Lejla Selcottova ni prav nič osupnila, ko je zagledala detektiva.

Njen obraz je bil blede in njen pozdrav nemirno vnemaren.

»Vleklo vam bo, rajši zaprem okno,« je rekla.

Reynolds jo je pozorno gledal, ko je zapirala okno in se potem sklonila ter bolj odprla pilnsko kurjavo. Vsaka njena kretnja je bila urna, gibka, lahka; Reynolds ni opazil nobenega znamenja skrivitih odrtin, kakor jih je utrpela skrivnostna žena v Melwoodski vili. Spoznal je, da lahko tudi to drugo številko v seznamu svojih žensk črta. Videl je, da je Lejla Selcottova dosti bolj mlada, pa tudi značajnejša, kakor si je doslej mislil. Imela je nežne, rjave lase, temne, globoke oči, ki jih doslej ni opazil. Njen profil

je bil čisto in lepo rezan. Skratka — bila je lepota.

Reynolds se je začel zavedati, da prava Lejla Selcottova ni bila tista soječa, plaha deklica, za katero jo je smatral, in da nikakor ne bo lahko pričal pri njegovem zasliševanju.

Ali bi mi hoteli povedati, gospodična, poznate — li nekoga, ki ima in nosi modri opalov prstan z drobnimi diamanti? jo je vprašal.

»Po imenu sem to jaz, inspektor, toda moja mačeha in jaz si deliva svoje lastništvo, in tako ga je lahko imela ob posebnih priložnostih na roki tudi ona,« je takoj odgovorila deklica.

Reynolds se je tega priznanja prijel. »Katero so bile te posebne priložnosti?« »Kadar se je prstan podal njeni toaleti, ki jo je imela na sebi. To je morala biti neobičajna priložnost, zakaj te barve nima rada.«

»Ali ste imeli tisti prstan kdaj na roki, ko ste obiskali stanovanje gospoda Ingrama, gospodična?«

»Nisem zadostil znana z gospodom Ingramom, da bi ga obiskovala v njegovem

stanovanju ali kjer koli drugod,« je hladno odgovorila. »Ko ste me tam videli, nisem imela tega prstana, in to je bil slučajen obisk: prišla sem tja z gospodom Norringtom in gospo Selcottovo.«

»Ali ste vi in vaša rodbina sinoči večerjali doma, gospodična?«

»Ne. Jaz sem bila pri prijatelji, Tudi drugi so bili sinoči izven doma,« je kratko odgovorila in dodala: »Tako je navado, kadar ima sobarica prosto popoldne. Moj oče in moja mačeha sta bila v gosteh pri gospe Grant — Willensovi.«

»Kdaj ste se vrnila domov, gospodična?«

Deklica je namrščila čelo.

»Približno ob enajstih, mislim.«

»Se niste vrnila prej — morda po nekaj, kar ste hoteli vzeti s seboj?«

»Nela je odločno odgovorila.

»Ali morda veste, obkorej sta se gospod Richard in gospa Selcottova vrnila z obiskom pri gospe Willensovi?« je vprašal po časi Reynolds.

Nekaj je stegnolo deklici grlo, toda njen odgovor je bil odločen in neobotljiv. »Oba sta bila že doma, ko sem prišla. Moja mačeha je bila že v postelji. Bila je zelo utrujena.«

»Svojejo očeta o tem trenutku sploh niste videli?«

»Ne, ob tem času ga nikoli ne vidim. Spi na drugem koncu hiše, toda mačeha mi je rekla, da je tudi on že odšel spat.«

»Vidim. Hvala vam. — Kje ste poslednjič videli gospoda Karla Ardeena, gospodična?«

Deklica je prebledela in osupnila.

»Kje — kje sem vam rekla,« je odgovorila s tresočimi se ustni in tiščoč roko na čelo.

»Pozabila sem.«

»Jaz ne prenesem več nadaljnjih vprašanj danc, inspektor,« je nomljala in oči so ji zalivale solze. »To ni samo ta strašni dogodek z Ardeenom. Borim se s skrbmi, ki niso v nobeni zvezi s tem. Prosim, oprostite!«

»Čutim, da sem jaz tisti, ki bi moral prosti opravečnja,« je rekel Reynolds mehko. »Detektiv ima večkrat zelo neprijetno nalogo, gospodična. Za svojo osebo vam lahko prišestim, da mi ni ljubo, če spravim zaskrbljeno žensko v solze. Zares mi je žale.«

Deklica mu je molče podala roko.

»Hvala vam!« je zapešetela in si grizla ustnico, da bi premagala svoje občutke.

»Ako bi vam mogla pomagati —«

Reynolds je namesto nje dokončal njene besede.

»Boste mogli in kmalu mi boste pomagali, gospodična,« je rekel. »Odšel je iz njene pisarne in premljajal. Bil je prepričan, da je Lejla govorila resnico, ako zna on le kolikaj presojati človeško dušo. Da nekaj skrivaj, je bilo gotovo. Nekaj, kar je, morda tudi in v zvezi s tem, kar raziskuje.«

